

Algblomning och badklåda

När växtplankton, mikroskopiskt små alger, finns i stora mängder brukar man kalla det algblomning. Algerna grumlar och färgar vattnet och i vissa fall bildas tydliga samlingar av alger på ytan. Dessa algblomningar är naturliga och är normalt en viktig del av sjöars och havs ekosystem. Vissa algblomningar består dock av arter som kan producera gifter och som kan innebära hälsorisker för både människor och djur.

Algblomningar kan se mycket olika ut. Färg och utseende varierar beroende på mängd och art. De små algerna som grumlar vattnet kan se ut som små gryn, stickor eller korta trådar. Vattnet kan bland annat bli grönt, blågrönt, gulaktigt eller rött till rödbrunt. Under normala, ofarliga blomningar är vattnet oftast bara tydligt grumligt.

Algblomningar kan dyka upp i stort sett under hela året, men de potentiellt skadliga blomningarna är vanligast under högsommaren (juli-augusti) och delar av hösten.

Råd vid algblomning

- Undvik att bada i vatten med algblomning. Likaså är det säkrast att undvika att bada en period efter att algblomningen försvunnit om vädret är/har varit mycket lugnt och vattenutbytet i området är dåligt. Under sådana omständigheter kan alggift finnas kvar i vattnet i upp till cirka en månad. Om du har badat i vatten med algblomning bör du duscha ordentligt efteråt.
- Använd inte vatten från algblomningsområden som dricksvatten eller till matlagning. Kokning förstör inte gifterna.
- Kontakta läkare eller veterinär om barn, vuxna eller djur visar tydliga sjukdomssymptom efter kontakt med blommande vatten. Några symptom på förgiftning är illamående, hudirritationer och ögonbesvär, mag- och tarmproblem eller feberattacker. De första symptomen hos djur är kräkningar och diarré.

Badklåda

Badklådan är en ofarlig och självläkande åkomma som kan drabba människan vid bad i söt- och bräckvatten. Badklåda orsakas av parasiter (cerkariier) som lever på snäckor och andfåglar. Parasiternas ägg sprids med fåglarnas avföring och cercarierna som orsakar klådan är

parasiternas larver. Cercarier kan av misstag angripa människor, men kan inte tränga genom huden utan stannar och dör där. De åstadkommer därmed rodnad och besvärande klåda (en allergisk reaktion), som kan sitta i upp till en vecka. Små barn drabbas oftare än simkunniga äldre barn och vuxna, eftersom cercarierna mest finns på varmt, grunt vatten.

Badklåda är inte smittsam från person till person. Symtomen förutsätter att man tidigare utsatts för cercarier och hunnit bli överkänslig. Exponeras man när man väl blivit överkänslig kommer symtomen snabbt, inom någon eller några timmar.

Råd vid badklåda och förebyggande åtgärder

- Om man efter badet snabbt duschar eller torkar av sig med handduk och tar av badkläderna minskar risken för badklåda.
- För att undvika cercarier bör badplatsen hållas fri från dy och vattenväxter, som drar till sig sötvattenssnäckor. Änder bör inte matas på badplatsen.
- Små barn som fått utslag av badklåda bör eventuellt undvika att fortsätta bada på den drabbade badplatsen under säsongen, eftersom upprepade angrepp kan ge värre klåda.
- Efter en tidigare kontakt med cercarier kan förnyad exponering ge upphov till ett snabbt kliande utslag som kan påminna om myggbett. Detta utslag brukar finnas kvar i cirka en vecka. Enstaka individer kan drabbas av en starkare allergisk reaktion med feber.
- Någon specifik behandling finns inte och är inte nödvändig. Klådstillande och antiallergiska medel kan eventuellt användas. Precis som för insektsbett finns det risk för en sekundärinfektion om man river sönder utslagen. I svårare fall bör läkare kontaktas.

Notera att om det förekommer mycket fåglar och fågelträck på badplatsen så är det den som ansvarar för skötseln av badplatsen som ska kontaktas angående eventuella åtgärder. För kommunala badplatser är det "Fritidsansvariga" och för andra badplatser är det markägaren eller arrendator.

Bäst är att utforma badplatsen på ett sätt som gör att fåglarna känner sig otrygga på platsen. För att få skjuta änder som orsakar olägenhet, krävs tillstånd från Länsstyrelsen.